

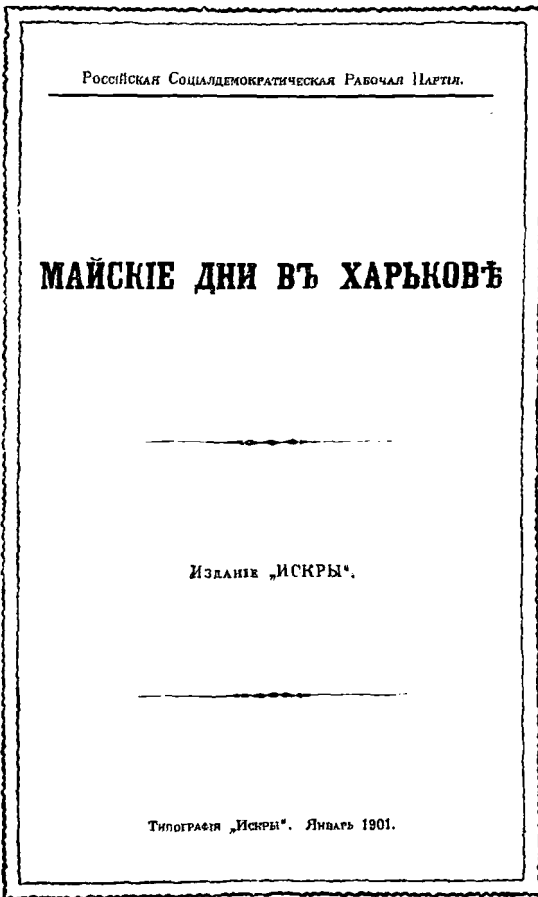
ALKULAUSE KIRJASEEN „TOUKOKUUN PÄIVÄT HARKOVISSA“

Käsillä oleva kirjanen on v. 1900 Harkovissa olleen kuulun Toukokuunjuhlan vieton kuvaus, jonka on laatinut Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Harkovin komitea työläisten omien kuvausten perusteella. Se on lähetetty meille lehtikirjoituksena, mutta olemme katsoneet tarpeelliseksi julkaista sen erikseen, niin huomattavan kokonsa kuin myös sen vuoksi, että sitä olisi mahdollisimman helppo levittää mahdollisimman suurin määrin ja mahdollisimman laajalle. Puolen vuoden kuluttua Venäjän työläiset viettävät uuden vuosisadan ensimmäisen vuoden Toukokuun 1 p:n juhlaa,— ja on aika huolehtia siitä, että tämä juhliminen käsittäisi mahdollisimman monet keskuksat, olisi mahdollisimman vaikuttava ei ainoastaan osanottajiensa lukumäärän, vaan myös heidän järjestyneisyytensä, tietoisuutensa ja sen ansiosta, että heillä on päättäväisyyttä ryhtyä peräänantamattomaan taisteluun Venäjän kansan poliittisen vapautuksen puolesta, ja samalla sen puolesta, että saadaan vapaata alaa proletariaatin luokkakehitykselle ja avoimelle taistelulle sosialismin puolesta. On aika alkaa valmistautua uuteen Toukokuun 1 p:n viettoon, ja eräänä tärkeänä valmistavana toimenpiteenä olkoon se, että tehdään tunnetuksi, mitä sosialidemokraattinen liike jo on saanut aikaan Venäjällä, ja käsitellään sitä, mitä puutteita on vielä yleensä liikkeesämme ja muun muassa Toukokuun 1 p:n vietossa, ja miten meidän on nämä puutteet poistettava, miten saavutettava parempia tuloksia.

Toukokuun 1 p:n vietto Harkovissa osoittaa, miten suureksi poliittiseksi mielenosoitukseksi voi työväenjuhlan

vietto muodostua ja mitä meiltä vielä puuttuu, jotta tämä juhlanvieto todella muodostuisi tietoisien proletariaatin suureksi yleisvenäläiseksi mielenosoitukseksi. Mikä antoi Toukokuun 1 p:n vietolle Harkovissa huomattavan merkkitapahtuman luonteen? Työläisten joukko-osallistuminen lakkoon, osanottajamäärältään tuhatlukuiset valtavat katu-kokoukset, joissa nostettiin punaliput liehumaan, esitettiin julisteissa osoitettuja vaatimuksia, näiden vaatimusten vallankumouksellinen luonne: 8-tuntinen työpäivä ja poliittinen vapaus. Sen tarun, etteivät Venäjän työläiset muka ole vielä kyllin kehittyneet käymään poliittista taistelua, että heidän päätehtävänään on muka pelkäänsä taloudellinen taistelu, jota vain vähin erin ja hissukseen höystetään osittaisella poliittisella agitaatiolla erinäisten poliittisten reformien saavuttamiseksi, eikä taistelun käymiseksi koko Venäjän poliittista järjestelmää vastaan,— tuon tarun kumoa jyrkästi Toukokuun 1 p:n vieto Harkovissa. Mutta haluamme tässä yhteydessä kiinnittää huomiota asian toiseen puoleen. Todistettuaan vielä ja vielä kerran Venäjän työläisten poliittiset kyvyt Toukokuun 1 p:n vieto Harkovissa osoittaa samalla, mitä meiltä puuttuu näiden kykyjen täydellistä kehittymistä varten.

Harkovin sosialidemokraatit koettivat valmistella Toukokuun 1 p:n viettoa levittämällä etukäteen kirjasia ja lento-lehtisiä; työläiset olivat laatineet suunnitelman niin yleisestä mielenosoituksesta Konna-torilla kuin siellä pidettävistä puheistakin. Minkä takia tämä suunnitelma ei onnistunut? Harkovilaiset toverit vastaavat siihen näin: sen vuoksi, että tietoisien sosialisti-työläisten „pääesikunnan” voimat oli jaoteltu epätasaisesti, yhdessä tehtaassa oli paljon, muissa vähän; edelleen sen vuoksi, että työläisten suunnitelma „oli viranomaisten tiedossa”, jotka ryhtyivät tietysti kaikkiin toimenpiteisiin hajottaakseen työläiset. Johtopäätös on selvä: meiltä puuttuu *organisaatiota*. Työläisjoukko on jo alkanut liikehtiä ja on valmis seuraamaan sosialijohtajia, mutta „pääesikunta” ei ole vielä onnistunut järjestämään lujaa ydinjoukkoa, joka jaoittelisi oikein kaikki käytettävissä olevat tietoisien työläisten voimat, turvaisi siinä määrin konspiratiivisen (salaisen) asiain järjestelyn, etteivät etukäteen laaditut toimintasuunnitelmat pysyisi salassa ainoastaan viranomaisilta, vaan kaikilta organisaation ulkopuolella olevilta. Tämän organisaation

pitää olla *vallankumouksellinen*: sen pitää muodostua ihmisistä, jotka ovat täysin tietoisia sosialidemokraattisen työväenliikkeen tehtävistä ja ovat päättäneet käydä peräänantamatonta taistelua nykyistä poliittista järjestelmää vastaan, siinä pitää sen sosialistisen tiedon ja sen vallankumouksellisen kokemuksen, minkä monien vuosikymmenien opetukset ovat kehittäneet Venäjän vallankumouksellisessa intelligenssissä, yhtyä siihen työväenolojen tuntemukseen ja taitoon agiteerata joukkojen keskuudessa ja viedä niitä mukanaan, mikä on ominaista eturivin työläisille. Juuri tällaisesta yhdistämisestä meidän on ennen kaikkea ja eniten pidettävä huolta, eikä keinotekoisesti muodostetun rajan vetämiseksi intelligenttien ja työläisten välille eikä minkään „aidon työläis”-järjestön luomisesta. Suomme itsellemme oikeuden palauttaa tässä mieliin G. Plehanovin seuraavat sanat:

„Tämän (agitatorisen) toiminnan välttämättömänä ehtona on se, että liitetään yhteen jo olemassaolevat vallankumoukselliset voimat. Kerhopropagandaa voivat harjoittaa henkilöt, jotka eivät ole mitenkään yhteydessä toisiinsa eivätkä edes aavista toistensa olemassaoloa. Tietysti organisaation puuttuminen vaikuttaa aina propagandaankin, mutta se ei kuitenkaan tee sitä mahdottomaksi. Sen sijaan voimakkaan yhteiskunnallisen kiihtymyksen kausina, jolloin poliittinen ilmapiiri on täynnä sähköä ja jolloin milloin siellä, milloin täällä tapahtuu yhä useammin ja useammin mitä erilaisimmista arvaamattomimmista syistä purkauksia, jotka todistavat vallankumouksellisen myrskyn lähenemistä,— lyhyemmin sanoen silloin, kun on agiteerattava tai jäätävä pois lippujen alta, vakava vaikutus tapahtumien kulkuun voi olla *vain järjestyneillä* vallankumousvoimilla. Yksityinen henkilö on silloin voimaton, vallankumouksellinen työ osoittautuu voimien mukaiseksi vain korkeinta luokkaa oleville yksiköille: *vallankumouksellisille organisaatioille*” (G. Plehanov. „Sosialistien tehtävistä taistelussa näin hättää vastaan”, s. 83).

Venäjän työväenliikkeen historiassa on koittamassa juuri tuollainen kiihtymyksen ja mitä erilaisimmista syistä johtuvien purkausten kausi, ja ellemme halua jäädä „pois lippujen alta”, niin meidän on kohdistettava kaikki ponnistuksemme sellaisen yleisvenäläisen organisaation luomiseen, joka pystyy ohjaamaan kaikkia erillisiä purkauksia, ja näin

ollen päästävä siihen, ettei lähestyvä myrsky (josta harkovilainen työläinenkin puhuu kirjasen lopussa) olisi vaistonvaraista myrskyä, vaan proletariaatin luokkatietoista liikettä, proletariaatin, joka on noussut koko kansan etunenässä kapinaan itsevaltiudellista hallitusta vastaan.

Paitsi sitä, että Toukokuun 1 p:n vieto Harkovissa osoitti havainnollisesti vallankumouksellisten järjestöjemme tiiviiden ja valmistuneisuuden riittämättömiksi, se antaa vielä erään yhtä tärkeän käytännöllisen viitteen. „Toukokuun 1 p:n juhlan ja kulkueen yhteydessä, sanotaan kirjassa, esiintyi odottamatta erilaisia käytännöllisiä vaatimuksia, jotka esitettiin ilman vastaavaa valmistelua ja jotka sen tähden olivat tietysti yleensä tuomitut epäonnistumaan”. Ottakaamme esimerkiksi vaikkapa rautateiden konepajojen työläisten vaatimukset: 14:stä vaatimuksesta 11:ssä vaadittiin nykyisenkin poliittisen järjestelmän vallitessa täysin saavutettavissa olevia erinäisiä vähäisiä parannuksia: palkkojen lisäämistä, työajan lyhentämistä, väärinkäytösten poistamista. Näiden vaatimusten rinnalla ikään kuin täysin samantyyppisinä niiden kanssa on kolme tällaista vaatimusta: 4) saatettava voimaan 8-tuntinen työpäivä; 7) taattava työläisille henkilöllinen koskemattomuus toukokuun 1 p:n tapahtumien jälkeen; 10) muodostettava työläisistä ja administraation edustajista komissio käsittelemään kaikenlaisia kummankin puolen välillä olevia väärinkäsityksiä. Ensimmäinen näistä vaatimuksista (4. kohta) on koko maailman proletariaatin yhteinen vaatimus; tämän vaatimuksen asettaminen viittaa nähtävästi siihen, että Harkovin valveutuneet työläiset käsittävät solidaarisuutensa yleismaailmallisen sosialistisen työväenliikkeen kanssa. Mutta juuri siksi tuollaista vaatimusta ei pidä liittää osavaatimusten joukkoon, niihin vaatimuksiin, joissa vaaditaan mestareilta parempaa kohtelua ja 10 prosentin palkankorotusta. Palkankorotus- ja kohtelun parantamisvaatimukset eri ammattialojen työläiset voivat esittää (ja ne pitääkin esittää) isännilleen; ne ovat ammattikunnallisia vaatimuksia, eri kategorioiden työläisten vaatimuksia. Vaatimus 8-tuntisesta työpäivästä sen sijaan on koko proletariaatin yhteinen vaatimus, joka ei ole osoitettu yksityisille isännille, vaan valtiovallalle — koko nykyisen

yhteiskunnallisen ja poliittisen järjestelmän edustajalle,— koko kapitalistiluokalle, jonka hallussa ovat kaikki tuotantovälineet. Kahdeksantuntisen työpäivän vaatimus on saanut erikoisen merkityksen: se on julistus siitä, että ollaan solidaarisia kansainväliselle sosialistiselle liikkeelle. Meidän on huolehdittava siitä, että työläiset tietoisivat tämän eron, etteivät he madaltaisi 8-tuntisen työpäivän vaatimusta sellaisen vaatimuksen tasolle kuin on vaatimus ilmaisista lipuista tai vahdin poistamisesta. Vuoden mittaan työläiset esittävät alinomaan milloin siellä, milloin täällä isännille erilaisia osavaatimuksia ja taistelevat niiden puolesta: auttaessaan tätä taistelua sosialistien on aina osoitettava sen olevan yhteydessä taisteluun, jota kaikkien maiden proletariaatti käy vapautuksensa puolesta. Ja toukokuun 1:sen päivän on tultava päiväksi, jolloin juhlallisesti julistetaan, että työläiset ovat tietoisia tästä yhteydestä ja yhtyvät päättäväisesti tähän taisteluun.

Ottakaamme kymmenes vaatimus, joka koskee komission muodostamista väärinkäsitysten selvittämiseksi. Tällainen työläisten ja administraation edusmiehistä muodostettu komissio voisi tietysti olla suureksi hyödyksi, mutta vain ehdolla, että vaalit ovat täysin vapaita ja edustajat täysin riippumattomia. Mitä hyötyä on komissiosta, jos annetaan lopputili niille työläisille, jotka ryhtyvät taistelemaan esivallan käskyläisten valitsemista vastaan ja tulevat hyökkäilemään kiivaasti administraatiota vastaan paljastamalla kaikki sen kiristysmenetelmät? Ja sellaisia työläisiä ei tulla ainoastaan erottamaan työstä, vaan jopa vangitsemaan. Siis jotta tällaisesta komissiosta olisi hyötyä työläisille, on tarpeen ensinnäkin, että edustajat olisivat riippumattomia tehtaan päällystöstä; se on mahdollista vain silloin, kun on olemassa vapaa työväenliitto, joka käsittää monia tehtaita, jolla on oma kassansa ja joka on valmis puolustamaan edustajiaan. Komissiosta voi olla hyötyä vain silloin, kun on olemassa monien tehtaiden, mikäli mahdollista kyseisen alan kaikkien tehtaiden yhdistymä. Edelleen, siihen tarvitaan toiseksi työläisten persoonallista koskemattomuutta, t.s. sitä, ettei heitä voitaisi vangita poliisin ja santarmiston mielivallan mukaan. Tämä vaatimus — henkilöllisen koskemattomuuden takaaminen työläisille — olikin asetettu (pyk. 7). Mutta herää kysymys, keneltä työläiset voivat vaatia henkilöllisen koskemattomuuden takaamista ja

yhdistymisvapautta (mikä on välttämätöntä komission menestymiselle, kuten olemme huomanneet)? Vain valtiovallalta, sillä henkilökohtaisen koskemattomuuden ja yhdistymisvapauden puuttuminen riippuu Venäjän valtion peruslaeista ja enemmänkin: se riippuu Venäjän hallitusmuodosta. Hallitusmuodoltaan Venäjä on rajoittamaton monarkia. Tsaari on itsevaltiias, hän säätää lait ja nimittää korkeimmat virkamiehet kansan ja kansanedustajien osallistumatta siihen millään tavoin. Valtiorakenteen ollessa tällainen ei voi olla henkilöllisyyden koskemattomuutta, ei voi olla yleensä kansalaisten eikä varsinkaan työväen vapaita liittoja. Sen tähden ei ole mitään järkeä siinä, että itsevaltaista hallitusta vaaditaan takaamaan henkilöllinen koskemattomuus (ja yhdistymisvapaus): sellainen vaatimus on samaa kuin vaatia poliittisia oikeuksia kansalle, mutta sen vuoksihan itsevaltiudellista hallitusta sanotaankin itsevaltiudelliseksi, että se merkitsee kansan poliittista oikeudettomuutta. Henkilöllisen koskemattomuuden (ja yhdistymisvapauden) takaaminen on mahdollista vasta silloin, kun lainsäädäntään ja koko valtion hallintaan osallistuvat *kansan edustajat*. Niin kauan, kun ei kansanedustusta ole, itsevaltiudellinen hallitus tulee aina toisella kädellä ottamaan takaisin nekin vähäiset myönnytykset, joita se toisella kädellä työläisille antaa. Toukokuun 1 p:n vieto Harkovissa osoitti sen vielä kerran saugen havainnollisesti: työläisjoukkojen vaatimuksesta kuvernööri vapautti vangitut, mutta sitten muutaman päivän kuluttua kymmeniä työläisiä kaapattiin uudelleen kiinni Pietarista tulleen käskyn nojalla! Lääninhallitus ja tehdaspäällystö „takaavat” edustajille loukkaamattomuuden, mutta santarmisto kaappaa heidät ja telkeää yksityiselleihin taikka karkottaa kaupungista! Mitä hyötyä voi kansalle olla sellaisesta takuusta?

Senpä takia työläisten pitääkin vaatia tsaarilta kansanedustajain koollekutsumista, zemski soborin koollekutsumista. Tämä vaatimus lausuttiin julki julisteessa, jota Harkovissa levitettiin tämän vuoden toukokuun 1:sen päivän edellä, ja me näimme, että osa valveutuneista työläisistä on täysin ymmärtänyt sen merkityksen. Meidän on pidettävä huoli siitä, että *kaikki* valveutuneet työläiset ymmärtäisivät selvästi tämän vaatimuksen välttämättömäksi, että he levit-

täisivät sitä ei ainoastaan työläisjoukkojen keskuuteen, vaan myös kaikkien kansankerrosten keskuuteen, jotka joutuvat kosketuksiin työläisten kanssa ja utelevat mielenkiinnolla, minkä puolesta sosialistit ja „kaupunkilais”-työläiset taistelevat? Tänä vuonna tehdastarkastajan kysymyksiin, mitä työläiset oikein tarvitsevat, vain yksi ääni huusi: „perustuslakia”, ja tuo ääni oli niin yksinäinen, että kirjeenvaihtaja sanoo hieman virnailleen: „eräs proletaari *sanoa paukautti*”. Toinen kirjeenvaihtaja sanoo suoraan, että „tässä tapauksessa” tuo vastaus oli „puoleksi koomillinen” (ks. „Työväenliike Harkovissa”, „Rabotsheje Delon” julkaisema „Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Harkovin komitean” toimintakertomus. Geneve, syyskuu v. 1900, s. 14). Itse asiassa ei tuossa vastauksessa ollut mitään naurettavaa: naurettavalta saattoi tuntua vain se, että tämä yksinäinen julkilausuttu vaatimus koko valtiojärjestelmän muuttamisesta oli suhteeton niihin vaatimuksiin nähden, että työpäivää on supistettava puolella tunnilla ja tili maksettava työaikana. Mutta näiden viimeksi mainittujen vaatimusten ja perustuslakivaatimusten välillä on epäilemättä yhteys, ja jos saamme aikaan sen (ja epäilemättä me saamme sen aikaan), että suuret joukot tietoaavat tämän yhteyden, niin huuto: „perustuslakia!” ei enää jää yksinäiseksi, vaan kajahtaa tuhansien ja satojen tuhansien suusta, ja silloin tuo huuto ei ole enää naurettava, vaan uhkaava. Kerrotaan erään kyydittävän kysyneen ajurilta ajaessaan toukokuun päivinä Harkovissa, että mitä nuo työläiset oikeastaan tahtovat, johon tämä oli vastannut: „Vaativat, näetkös, kahdeksan tunnin työtä ja omaa lehteä”. Tämä ajuri oli jo ymmärtänyt, etteivät työläiset tyydy joihinkin antipaloihin, vaan haluavat tuntea itsensä vapaiksi ihmisiksi, haluavat vapaasti ja avoimesti julkilausua tarpeensa ja taistella niiden puolesta. Mutta hänen vastauksessaan ei näy vielä sen tajuamista, että työläiset taistelevat koko kansan vapaudesta, sen oikeudesta osallistua valtion hallintaan. Sitten kun työläisjoukot Venäjän kaikissa teollisuuskaupungeissa ja tehdasseuduilla toistavat täysin tietoisesti ja järkkymättömän lujasti vaatimuksen, että tsaari kutsuisi koolle kansanedustajat ja kun työläiset saavat aikaan sen, että koko kaupunkiväestö ja kaupunkeihin tuleva maalaisväki kokonaisuudessaan ymmärtävät, mitä

socialistit haluavat ja minkä puolesta työläiset taistelevat, niin silloin ei meistä ole enää kaukana se suuri päivä, jolloin kansa on vapautuva poliisiin nojautuvasta itsevaltiudesta!

*Kirjoitettu marraskuun
alussa 1900*

*Ilmestynyt „Iskran” julkaisemassa
kirjasessa tammikuussa 1901*

*Julkaistaan kirjasen
tekstin mukaan*
